

Beoordelen en examineren

In dit hoofdstuk gaan we in op wettelijke eisen en regelgeving omtrent het examineren van een niveau 1 in het vmbo. Vervolgens wordt het gebruik van een portfolio belicht, omdat juist het portfolio een grote rol blijkt te spelen bij het vastleggen van gegevens en het begeleiden van de niveau 1-leerling.

1.1 Examinering en diplomering

De tijdelijke beleidsmaatregel stelt over examinering en diplomering het volgende:

- De leerling kan na afronding van zijn opleiding binnen het vmbo als examendeelnemer examen doen op het ROC, of het AOC, dan wel via een EVC-procedure een diploma verkrijgen van het ROC/AOC. De eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de diplomering ligt bij het ROC, c.q. het mbo op het AOC.
- Bij de EVC-procedure (elders verworven competenties) voor het mbo volgt de examencommissie de EVC/vrijstellingsprocedure, zoals vastgelegd in de OER.
- Eventuele examens worden door het ROC of AOC afgenomen. Overigens kan in de samenwerkingsovereenkomst of het overzicht van afspraken worden vastgelegd dat in de OER een verklaring van de vmbo-school wordt opgenomen, waarin staat dat deze leerling voldoet aan de eindtermen en dat dat voldoende is voor een vrijstelling en zal leiden tot diplomering voor de assistentopleiding.

Bovenstaande komt grofweg neer op twee manieren van examineren:

1. de leerling doet examen op de mbo-instelling of
2. de examinering vindt plaats binnen het vmbo-onderwijs.

In beide gevallen blijft de mbo-instelling verantwoordelijk voor de examinering. Een mengvorm is ook denkbaar.

Bij de samenwerkingsovereenkomst moet de wijze van examinering in grote lijnen worden beschreven.

Bijvoorbeeld door aan te geven:

- . wie de toetsen afneemt;
- . wie de toetsen maakt en wie verantwoordelijk is voor de inhoud van de toetsen;
- . dat gebruik wordt gemaakt van de toetsvormen die de landelijke organen aanbevelen;
- . dat er gezamenlijk een examenreglement wordt opgesteld, waarin de wijze van afname van het examen wordt beschreven, incl. regels daaromtrent;
- . de manier waarop een leerling een diploma verkrijgt.

1.2 Wettelijke eisen

Onderwijs- en examenreglement (OER)

Zowel het vmbo als het mbo zijn wettelijk verplicht om in één of meerdere documenten de inhoud en inrichting van het onderwijs en/of examinering vast te leggen. Het vmbo kent het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) op basis van het *WVO Examenbesluit 31*. Voor een mbo-opleiding is een Onderwijs- en Examenreglement (OER) verplicht. Dit is een document waarin de belangrijkste kenmerken van de inhoud en inrichting van het onderwijs en examens worden vastgelegd. Bij het aanbieden van een assistentopleiding in het vmbo is het wettelijk verplicht om aan de verplichte onderdelen van het OER vermeld in *WEB Artikel 7.4.8. lid 1* en de *KCE-standaarden* te voldoen.

De wettelijke bepalingen rondom het examen van het OER en het PTA komen grotendeels overeen. Het OER is uitgebreider met tevens een beschrijving van de inhoud en inrichting van het onderwijs. De vmbo-school stelt in overeenstemming met het mbo een eigen document over de toetsing vast.

Examenreglement

Het vmbo moet voldoen aan de kwaliteitseisen die binnen het mbo worden gesteld rondom examenprocedures. Het vmbo en mbo stellen gezamenlijk vast welke examenregels vanuit ROC/AOC op basis van *WEB Artikel 7.4.8. lid 2* moeten worden opgenomen in het vmbo examenreglement (*WVO Examenbesluit 31*). De wettelijke bepalingen van het PTA en het OER over het examenreglement komen grotendeels overeen. In het examenreglement moet in ieder geval een aantal zaken verplicht worden opgenomen. Een examenreglement bevat ten minste informatie over:

- Inhoud en inrichting van het examen (o.a. duur & tijdvakken)
- Organisatie van het examen of onderdelen daarvan
- Herkansingsmogelijkheden
- Vrijstellingen
- Inzagerecht (o.a. termijn)
- Examencommissie (o.a. taken)
- Commissie van Beroep

Examens

Het mbo is verantwoordelijk voor de examens en diplomering. De examinering kan zowel in het vmbo als het mbo plaatsvinden. Door het maken van gezamenlijke afspraken tussen het vmbo en mbo kan worden bepaald hoe de examinering wordt geregeld. De examens behoren te voldoen aan de *KCE-standaarden*.

Diplomering

Leerlingen die voldoen aan de eindtermen of competenties voor de assistentopleiding ontvangen een niveau 1-diploma van het ROC/AOC, waarmee de vmbo-school in dit kader afspraken heeft gemaakt. Leerlingen die via het vmbo de assistentopleiding volgen en deelnemers die deze opleiding volgen via een ROC/AOC verkrijgen een zelfde, en dus gelijkwaardig, diploma van het ROC/AOC. De leerling kan na afronding van zijn opleiding binnen het vmbo als extraneus examen doen op het ROC/AOC dan wel via een EVC-procedure (Eerder Verworven Competenties) een diploma verkrijgen van het ROC/AOC. Dit is afhankelijk van de gemaakte afspraken tussen het vmbo en mbo.

Bij een EVC-procedure wordt in het OER van een ROC vastgelegd dat een vmbo-leerling die voldoet aan de eindtermen of competenties van de betreffende niveau 1-opleiding in aanmerking komt voor een diploma van die opleiding. De wijze van beoordeling en toetsing worden voor aanvang van de opleiding vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst tussen de vmbo- en mbo-school.

Voor het behalen van een diploma AKA-opleiding dient aan de kwalificatie-eisen van het kerndeel en van ten minste één instroomdifferentiaties te zijn voldaan. Op het diploma van de AKA-opleiding wordt vermeld in welke van de vier sectoren de leerling de competenties heeft verworven.

Certificeerbare eenheden

Indien deelname aan een volledige opleiding op niveau 1 niet haalbaar blijkt dan kan een maatwerkvoorziening worden ingericht naar het model van het certificaatraject. In een dergelijk traject wordt ten minste één deelcertificaat van een reguliere opleiding gerealiseerd. Voor het overige kan een maatwerkprogramma worden aangeboden, gericht op de specifieke behoeften van de leerling en op het zoveel mogelijk realiseren van de bedoelde kwalificatie. De leerlingen stromen uit als ongediplomeerden. Voor het verlenen van certificaten ontvangt de mbo-instelling geen outputbekostiging. Voor de arbeidsmarktgekwalificeerde assistentopleiding is er geen sprake van certificeerbare eenheden.

Kwaliteitscentrum Examinering (KCE)

Vanaf augustus 2004 heeft het Kwaliteitscentrum Examinering (*WEB Artikel 7.4.9a*) de taak gekregen de externe waarborging op de kwaliteit van de examens van de mbo-instellingen uit te voeren. Deze uitvoering vindt plaats op basis van door de OC&W vastgestelde standaarden en leidt tot een onafhankelijke verklaring omtrent de kwaliteit van examens. De standaarden en indicatoren zijn op basis van de examencyclus geclusterd in vijf verschillende domeinen, te weten:

1. Het managen van het examen
2. Deskundigheid, inkoop en uitbesteding
3. Examenproces
4. Examenproducten
5. Verantwoording

De examens en diplomering behoren te voldoen aan deze KCE-standaarden.

Meer informatie over de KCE: www.kce.nl

Kwaliteitskaart

Op de kwaliteitskaart vo wordt aangegeven hoe groot het percentage leerlingen is dat vanaf leerjaar 3 zonder zittenblijven het diploma behaald. Indien de leerling die de assistentopleiding in het vmbo volgt niet meedoet aan het examen basisberoepsgerichte leerweg en er ook geen sprake is van zittenblijven, heeft dit een neutraal effect op de kwaliteitskaart.

Meer informatie over de kwaliteitskaart: www.kwaliteitskaart.nl